

Korsspråkande stärker lärandet

Flerspråkiga elever använder resurser från alla sina språk hela tiden. Genom att medvetet och strukturerat dra nytta av det i undervisningen kan lärare stärka elevernas lärande. Det menar professor Ofelia García, som inledningstalade på konferensen Symposium 2015 i oktober.

Över 900 personer från hela landet kom till Stockholms universitet för att delta i symposiet, som arrangeras av Nationellt centrum för svenska och andraspråk vart tredje år. Första talare var Ofelia García, professor vid City University of New York i USA.

– *Buenos días*, inledde hon på spanska för att sedan övergå till engelska.

Hennes mix av språk gestaltade perfekt den banbrytande forskning om flerspråkiga personers språkbruk som hon bedriver. Hon vänder sig mot synen på språk som autonom system som kan separeras från varandra.

– Den synen leder till en språkundervisning som bygger på separation mellan språk och där andra språk än målspråket ska hållas borta. Världen har förändrats men språkundervisningen har inte gjort det. Vi måste ta oss ur lådan som den varit fångad i!

Ofelia García beskriver flerspråkiga individers språkkunskaper som en enda helhet och menar att språkinläring handlar om att integrera nya språk i en befintlig språklig repertoar. Ett samtal mellan en lärare och en femårig elev får stå som exempel. ”The tree is bigger” säger läraren och eleven härmar: ”The tree is grander”. Eleven placerar det spanska ordet *grande* i det engelska språkets struktur.

– Det är inte kodväxling, alltså att gå från ett språk till ett annat. Det är att använda alla sina språkliga resurser och utvidga sin repertoar.

För att beskriva flerspråkiga personers språkliga praktiker har man inom engelskspråkig språkforskning myntat begreppet *translanguaging*. Ännu saknas en svensk motsvarighet, men *korsspråkande* ligger nära till hands. Betoningen ligger på språk som handling och normen är just flerspråkiga individers mångfasetterade språkbruk. Korsspråkande är även ett pedagogiskt förhållningssätt där flerspråkighet ses som en resurs.

– Inlärare använder sig alltid av hela sin språkliga repertoar, även om det inte syns. Alla som undervisar måste känna till det. De här eleverna har inte begränsningar eller hål som ska fyllas. De är människor vars röster växer fram.

De senaste fyra åren har ett utvecklingsprojekt om korsspråkande pågått i staten New York i USA. Skolor med många flerspråkiga elever har fått stöd från forskare för att utveckla undervisningen. Kate Seltzer, lärare i engelska som andraspråk och doktorand vid City University of New York, delade med sig av exempel och gav råd till svenska lärare.

– Titta noga på de elever du har i ditt klassrum. Titta på vad de gör med sina språk. Där börjar det.

Enligt Kate Seltzer är det nödvändigt att eleverna får dra nytta av alla sina språkliga resurser när de ska förstå det komplexa innehåll som de möter i skolan.

– Om vi bara lät dem använda engelska skulle de aldrig klara av det som förväntas av dem.

Det första steget för lärare är att acceptera elevernas flerspråkighet som en tillgång och uppmuntra dem att använda alla sina språk.

– Säg till eleverna att deras modersmål är välkomna och värdefulla för att de ska lära sig ett nytt språk. De behöver

inte glömma det de kan. Vi ska lägga till, och det de redan vet kommer att hjälpa dem.

Nästa steg är att använda sig av elevernas språk på ett medvetet och strategiskt sätt i klassrummet. Det kan vara så enkelt som att låta dem läsa en text på svenska och diskutera den på modersmålet. Eller att göra en laboration med någon som har samma modersmål, samtala på modersmålet under labben och sedan skriva en labrapport på svenska. Att skapa begreppskartor i ämnet där eleverna bidrar med sina olika språk är ett sätt att synliggöra och erkänna flerspråkigheten som en tillgång.

– Processen är flerspråkig även om produkten är på svenska. Vi ska strategiskt använda oss av de resurserna så att alla eleverna blir mer framgångsrika, sa Kate Seltzer.

En av deltagarna i symposiet var Matilda von Bahr som är lärare i svenska som andraspråk på Globala gymnasiet. Hon kallar teorierna om korsspråkande för omvälvande.

– Det som gjorde starkast intryck var tanken att vi inte lär oss ett andraspråk skilt från det vi redan kan, utan att språken utvecklas tillsammans och skapar nya grunder för förståelse. Någonstans har jag alltid känt detta och försökt förmedla till mina elever hur deras tidigare språk berikar och utvecklar deras språkförmåga. ■

ANNELIE DREWSÉN

Flera föreläsningar filmades och kommer att publiceras på www.andrasprak.su.se. Kate Seltzer har skrivit guiden ”Translanguaging” som finns att ladda ner gratis på nätet.